

PREDGOVOR

U jednome od svojih projekata Muzejski dokumentacijski centar (MDC) u prvi je plan postavio problem knjige i knjižne građe kada su oni u ulozi muzejskog eksponata i predmeta i kada se s njima treba postupati na odgovarajući način. Pritom je MDC uvelike bio vođen činjenicom da u Hrvatsko još uvijek nema specijalnog muzeja tiskarstva i knjige koji bi se bavio poviješću knjige, tradicijom hrvatske pisane baštine i razvojem pismenosti.

Stoga se MDC-u nameće potreba aktualiziranja teme knjige kao kulturnog dobra te obrade knjige i knjižne građe, kao i potreba poticanja stručne javnosti da definira kriterije za osnivanje knjižnih zbirki u muzejima. Stoga je MDC organizirao stručno-znanstveni simpozij *Knjiga u muzeju – KUM*, održan 5. i 6. listopada u Muzeju *Mimara* u Zagrebu. Cilj simpozija bio je, dakle, istražiti odnos knjige i knjižne građe i muzeja kako bi se ponajprije moglo doći do „zakonitosti organizacije građe i stručnih rješenja“ (Miščin), što bi u konačnici moglo rezultirati i novim muzeološkim sadržajem.

Kada se knjiga nalazi u ambijentu knjižnice ili čitaonice, smatramo da je smještena u svoj „prirodni“ prostor. No postavlja se pitanje je li njezino mjesto i u muzeju. Odgovor je, dakako, potvrđan. Osobito ako je riječ o rijetkoj i staroj knjizi, o oslikanoj i znalački uvezanoj knjizi ili o knjizi/predmetu umjetničkog umijeća, i to posebice zato što je riječ o mediju kojim se prenose znanja i pamti prošlost. Prema mišljenju struke, knjizi je mjesto u muzeju i onda ako je riječ o zbirci knjiga ili biblioteci koja je nekoć pripadala nekoj važnoj osobi ili obitelji.

Poznato je da su tijekom povijesti knjige često bile i medij za pamćenje događaja,

ali i slojeviti i višeznačni predmeti velike društvene i kulturne snage. Tu činjenicu možemo najplastičnije ilustrirati i podsjećanjem kako su upravo knjige zbog svoga svjetonazorskog naboja i snage završavale na lomačama!

Muzeji i knjižnice imaju zajedničko ishodište, ali i zajednički cilj: sačuvati i prikazati golemo područja znanja, iskustva, umijeća i vještina. Danas im u toj misiji znatno pomažu informacijske i komunikacijske tehnologije, koje su otvorile nove kreativne perspektive i proširile mogućnosti prikazivanja i interpretiranja i knjige i muzejskog predmeta; na tragu smo stvaranja „virtualnih *wunderkamera*“ u svakoj sobi i za svaku zainteresiranu osobu.

Sudionici simpozija na stručan su i meritoran način progovorili o knjizi u muzeju – kao o dokumentarnoj baštini i o kulturnom dobru. U tom kontekstu skup se pozabavio i pitanjima stručne obrade, zaštite i prezentacije knjižne građe kao muzejskog predmeta. Iz rezultata ukupne rasprave i stručno-znanstvenih priloga 41 autora/suautora definirani su mjesto i uloga muzejskih zbirki knjiga u muzeju, a muzejska je knjižnica prepoznata kao ishodište novih muzejskih zbirki. Stoga, prema navodima recenzentice Jirsak, „ovaj Zbornik, zahvaljujući kapacitetu predloženog znanja i temeljnoj misli koju podržava, predstavlja literaturu preporučljivu svim muzealcima“.

Čini se kako je MDC-ov poticaj da se istraži odnos knjige i muzeja postigao svoju svrhu. S te osnove možemo ozbiljno početi razmatrati osnivanje novog muzeja, knjige.

Višnja Zgaga

FOREWORD

In one of its projects MDC focused on the issue of books and book holdings treated as museum exhibits or objects. MDC was aware that in Croatia there is no specialised museum of printing and books which would deal with the history of books, the tradition of Croatian written heritage and the development of literacy.

Therefore, MDC deemed necessary to open the problem of books as cultural property, the issue of processing books and book holdings and to encourage professionals to define the criteria for founding book collections at museums. A professional and scientific symposium was organised: *Knjiga u muzeju – KUM* (A Book at a Museum), at Mimara Museum, Zagreb, October 5-6 2012. The goal was to research into the relation between books and book holdings and museums in order to set the “rules for organisation of holdings and professional solutions“ (Miščin) which could result with new museological content.

Libraries or reading rooms are considered to be the natural surroundings for books. The question is whether books belong to museums? The answer is, of course, positive. Particularly in the case of rare and old books, illustrated books or expertly bound books, books that are examples of artistic craft. And especially since the book is the medium which transfers knowledge and remembers past. The experts’ view is that books also belong to museums when they are part of a book collection or a library once owned by an important person or family.

It is a fact that throughout history books have been the medium for recollecting

events but also the objects that contained complex social and cultural powers. Burnt books prove the power of their ideas.

Museums and libraries have a common root and a common purpose: to preserve and present enormous fields of knowledge, experience, arts and skills. Today they are helped in their mission by information and communication technologies which have opened new creative perspectives and extended the possibilities of presentation and interpretation of books and museum objects; we are on the verge of creating “virtual wunderkamas“ (virtual magic rooms) in every room for every interested party.

The symposium participants professionally and expertly discussed books at museums. They also talked about the documentation heritage and cultural property. The gathering also tackled the questions of expert processing, protection and presentation of book holdings as museum objects. Discussions and professional and scientific papers by 41 authors defined the position and the role of museum holdings at museums. Museum libraries were identified as the starting point of new museum collections. Therefore, according to the reviewer Jirsak, “this Journal, presenting extensive knowledge presented and supporting the basic idea, is the reading that should be recommended to all museum workers“.

The motivation of MDC to research into the relation between books and museums has fulfilled its goal. From this point, we can start to consider establishment of a new museum of books.

Višnja Zgaga